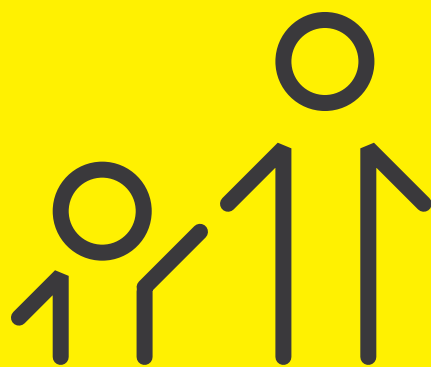

o4nt

.NL

ONDERWIJS VOOR
EEN NIEUWE TIJD

DOE MEE EN HELP ONS EEN STEVE JOBSSCHOOL
IN JOUW OMGEVING TE STARTEN

Inhoud

Onderwijs voor een nieuwe tijd	02
Deel 1	
Het initiatief “Onderwijs voor een nieuwe tijd”	03
Deel 2	
De Praktijk	05
Onderwijsaanbod	05
Community	07
Wat maakt deze “onderwijsvorm” aantrekkelijk?	08
Rooster en schooltijden	09
Hard- en software	10
Samenwerking tussen ouders, kind en de school	10
Deel 3	
Bestuur en organisatie	11
Belangrijke waarden en inzichten	11
De (in)richting van het bestuur	11
Controle op de opbrengsten	11
De financiële huishouding	12
De personele huishouding	12
De juridische huishouding	12

Onderwijs voor een nieuwe tijd

De massale verspreiding van technologie en het internet in de samenleving heeft grote invloed op vrijwel alle facetten van het leven. De wereld om ons heen is de afgelopen decennia enorm veranderd en verwacht mag worden dat dit tempo van veranderingen zich de komende jaren verder zal doorzetten.

Naast de fysieke wereld is er de virtuele wereld van het internet, waarin niet alleen steeds meer mensen steeds langer en op jongere leeftijd actief zijn, maar waar ook voortdurend meer mogelijk is. Voor een deel van onze economische en sociale activiteiten zijn de begrenzings van tijd en afstand inmiddels verdwenen. We kunnen kiezen wat we in de fysieke en wat we in de virtuele ruimte doen. Hiermee winnen we tijd, vergroten we ons sociale en economische netwerk en maken het efficiënter en doen we zaken die voorheen niet denkbaar waren. Jongeren tussen de 10 en 15 jaar gaan in vergelijking tot ouderen, op een heel natuurlijke manier met de computer en het internet om. Ze zijn er mee opgegroeid. Er staat echter al een volgende generatie klaar die een nieuwe ontwikkeling doormaakt. Terwijl de computer en de laptop nog de barrière hebben van muis en toetsenbord, zorgen het touchscreen en de apps van smartphones en tablets ervoor dat peuters al op jonge leeftijd de virtuele wereld kunnen betreden¹.

¹Op www.o4nt.nl/kleuter vindt u een filmpje van een meisje van net 2 met een iPad, die ze zelfstandig aanzet, de gewenste app zoekt en vervolgens haar keuzes daarin maakt.

²Denk aan het 21st Century project dat Kennisnet samen met jongeren, scholen en het bedrijfsleven heeft uitgevoerd ([innovatie.kennisnet.nl/category/skills](http://www.kennisnet.nl/category/skills)) of aan het Amerikaanse initiatief Partnership for the 21st Century. Een samenwerking tussen de Amerikaanse overheid en bedrijven als Apple, Microsoft, Dell, Cisco en de National Education Association (www.p21.org).

Deze nieuwe generatie staat op het punt naar school te gaan en het is zaak haar nu voor te bereiden op de wereld van 2030 en later. Dat is het moment waarop deze kinderen het onderwijs verlaten en de samenleving zullen betreden. Wat zij hiervoor moeten leren heeft elementen die altijd min of meer hetzelfde blijven en elementen die in de tijd gezien – soms ingrijpend – veranderen. Op diverse plekken in de wereld worden deze 21e-eeuwse vaardigheden in kaart gebracht².

Het onderwijs heeft echter moeite om zich aan te sluiten bij deze nieuwe ambities. Het wordt teveel gehinderd door bestaande middelen en structuren. Deze hebben zowel betrekking op de inhoud van het onderwijs als op de wijze waarop de school is opgezet, ingericht en wordt gefinancierd. “Bereiden we de leerlingen nog wel echt voor op de toekomst in plaats van op het verleden”? “Kunnen we het onderwijs efficiënter organiseren”?

Wij zijn ervan overtuigd dat het goed gebruik maken van de nieuwste technologische ontwikkelingen en het maximaal inzetten van de informele leerkracht die buiten de school aanwezig is, de bestaande barrières kan doorbreken. Het hier gepresenteerde onderwijsconcept zal een versnelling tot stand brengen en zal het onderwijs verbinden met de ontwikkelingen van vandaag en morgen. Zo zal het onderwijs haar belangrijkste kerntaak kunnen vervullen op een wijze die transparant en doelmatig omgaat met beschikbare middelen, die voor kinderen stimulerend is en aansluit op hun eigen wereld, zodat zij het maximale halen uit hun individuele mogelijkheden.

1

Het initiatief “Onderwijs voor een nieuwe tijd”

De initiatiefnemers³ van “Onderwijs voor een nieuwe tijd” hebben als doel om in het najaar 2013 te starten met onderwijs dat op een nieuwe leest is geschoeid. Eerst wordt een basisschool met de groepen 1, 2 en 3 opgericht. Snel daarna, mede op basis van de ervaringen, willen we uitbreiden naar de hele basisschool en daarna naar het vervolgonderwijs.

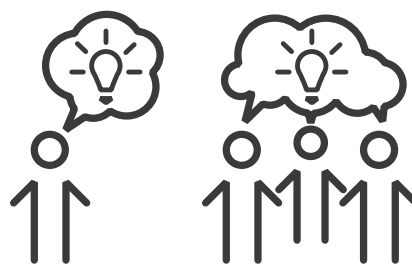
Het wordt een school die qua opzet ingrijpend verschilt van de school van vandaag. De fysieke structuur zal anders zijn: geen traditionele klaslokalen, maar kleine en grote groepen in wisselende samenstellingen. We gaan andere leermiddelen gebruiken die gericht zijn op het maximaal ontwikkelen van de persoonlijke talenten van de leerling. Daarbij zal de iPad een belangrijke rol spelen. Ons uitgangspunt is dat leren een continu proces is dat niet alleen plaatsvindt tijdens de schooltijden, maar ook daarbuiten, bijvoorbeeld in het weekend of tijdens de vakantie. Het onderwijs is in feite 52 weken per jaar, 24 uur per dag beschikbaar met een groot aanbod aan leer- en oefenmogelijkheden zowel in een zeer gevarieerde fysieke ruimte (het “schoolgebouw”) als in de virtuele ruimte (het “virtuele schoolgebouw”). Het onderwijs komt tot stand in nauwe samenwerking met de ouders, zowel binnen als buiten de school.

Technologie speelt een centrale rol. Ict stelt ons in staat om iedereen de aandacht te geven die hij of zij verdient. Ict helpt ons bij onze ambitie om alleen dan collectieve activiteiten in een grote groep te doen als dat individueel of met kleinere groepen niet of minder goed mogelijk is. Dit is met ict te realiseren. Natuurlijk zijn er nu al scholen waar de computer een belangrijke rol speelt of waar het smartboard wordt gebruikt. Er zijn ook al initiatieven waar schoolboeken via een tablet onder de leerlingen worden verspreid. Maar dat is in feite nog steeds de oude aanpak met behulp van een nieuw medium.

³Initiatiefnemers:
Irene Felix, leerkracht;
Maurice de Hond,
onderzoeker;
Erik Verhulp, Digischool;
Luc de Vries, bestuurder.

⁴Voorbeeld rekentuin.nl,
een rekenmethode waarin
ontwikkeling van het kind
wordt gevolgd en op basis
van resultaten nieuwe
opdrachten worden
aangeboden.

⁵www.digischool.nl

21th century skills

Wij zetten ict in al haar kracht in. We selecteren goede apps op de iPad waarmee de leerlingen kunnen leren; we integreren aantrekkelijke adaptieve methoden⁴ om vaardigheden te trainen en zowel impliciet als expliciet het niveau van de leerling in al zijn facetten te meten. Veel is nu al mogelijk. Er zijn al duizenden apps beschikbaar gericht op alle leeftijdsgroepen. Digischool⁵ heeft al een brede hoeveelheid software en knowhow verzameld om kinderen ook in de virtuele wereld op te leiden en te

begeleiden in hun ontwikkeling. Maar we blijven zoeken naar nieuwe ontwikkelingen en we reageren snel op nieuwe mogelijkheden voor ons onderwijs. Ons vizier blijft gericht op de vaardigheden die jongeren anno 2020-2030 nodig hebben. Juist om tot snelle aanpassingen te kunnen komen, zal onze nieuwe school maximaal naar buiten gericht zijn. Naast de relatie met de ouders, zal ook een goede relatie met het bedrijfsleven worden opgebouwd en zal er via een “open source” benadering een uitwisseling komen met alle betrokkenen buiten de school. Ervaringen binnen de school worden gedeeld met de buitenwereld. De buitenwereld wordt uitgenodigd om te komen met materiaal en suggesties ten behoeve van ons onderwijs. Alleen door samenwerken en delen zijn we in staat om alle kansen en mogelijkheden te benutten en groei te verwezenlijken, voor onze leerlingen, maar zeker ook groei als lerende organisatie. Samen hebben we de ambitie leerlingen op een moderne, doelmatige en toekomstvaste manier de juiste vaardigheden te laten verwerven waarmee ze succesvol kunnen zijn in de samenleving van 2030. Ons onderwijs wordt niet gedomineerd door een statisch en verouderd eisenpakket, dat zowel leraren als leerlingen vooral conditioneert om te leren om aan dat eisenpakket te voldoen.

2

De Praktijk

Met ingang van 1 augustus 2013 worden er in 3 à 4 steden basisscholen gesticht. Een school heeft maximaal 40 leerlingen in de leeftijd van 4 tot 6 jaar. De school start vanuit de talenten van de kinderen en begeleidt op basis van hun vorderingen. De school is het hele jaar open van 8 uur tot 18.30 uur. De traditionele buitenschoolse opvang is geïntegreerd en deel van de brede talentontwikkeling.

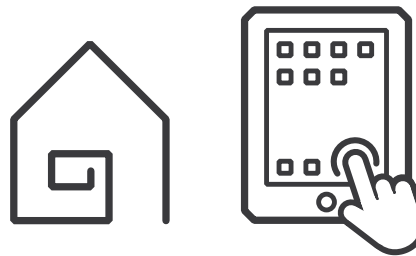
Er zijn gedurende de openingstijden gemiddeld 3 leerkrachten (coaches)⁶ actief. In plaats van klaslokalen bestaat de school uit meerdere grote en kleinere ruimten die multifunctioneel inzetbaar zijn. Iedere leerling heeft op de fysieke school een eigen plek binnen het atelier⁷ waar de activiteiten van de dag starten. Tevens heeft elke leerling een persoonlijke virtuele plek, bijvoorbeeld binnen een Elektronische LeerOmgeving (ELO)⁸, een webpagina of via een eigen Facebookpagina⁹. Voor individuele activiteiten of activiteiten in kleine groepen kunnen de leerlingen binnen het schoolgebouw zelf een geschikte werkplek kiezen. Het schoolgebouw is zo ingericht dat leerlingen makkelijk een veilige plaats vinden waarin zij prettig kunnen werken.

⁶Coaches zijn leerkrachten of andere begeleiders die veel moeten kunnen. Een coach vervult een onmisbare rol in dit onderwijs, stuurt, inspireert, motiveert, onderwijst, leert leren en is veel meer. Hij is goed in zijn werk, handig met nieuwe media en vooral goed omgaan met betrokken ouders en andere specialisten.

⁷Atelier: ruimte binnen het schoolgebouw ingericht voor een specifieke activiteit (muziek, lezen, handvaardigheid), tevens thuisbasis voor een kleine groep leerlingen.

⁸Elektronische Leeromgeving (ELO) is een online omgeving waarbinnen de leerlingen leren.

⁹Facebook: sociale netwerksite www.facebook.com.

Een combinatie van fysiek (schoolgebouw) en virtueel (internet)

Alle leerlingen beschikken over een iPad die standaard zowel binnen als buiten de school (bijvoorbeeld thuis) op de virtuele afdeling van de school aangesloten is. Het draadloos netwerk van de school geeft toegang tot een ELO waarbinnen de leerlingen opdrachten kunnen maken en waar de ontwikkeling van de leerling, zowel in het fysieke - als in het virtuele deel door de leraar/coach gevolgd en geadmistreerd worden. Op de school zijn er in ieder geval 20 identieke laptops of desktops beschikbaar, die ook toegang geven tot de ELO.

Onderwijsaanbod

Ons uitgangspunt is: "Leerlingen werken alleen in een grotere groep als dat zinvol is, dus geen activiteiten die ze met behulp van ict individueel of in een kleine groep ook (en vaak beter) kunnen doen."

Activiteiten waarbij de onderlinge interactie of het samen ondernemen belangrijk is (zingen, spelen, iets bezoeken, of een voorstelling/presentatie bekijken) kunnen in een grotere groep uitgevoerd worden. Voor alle overige activiteiten zijn andere

(samen-) werkvormen effectiever gebleken. Het klassikale model waar een leraar instructie geeft aan een grote groep leerlingen die vooral rustig moeten luisteren wordt hiermee verlaten en vervangen door een systeem dat rondom de leerling wordt ingericht.

De rol van de leraar is vooral die van de coach, minder de onderwijzer van de leerstof en de controleur van de vorderingen van de leerling. In het onderwijsconcept van o4nt zal moderne technologie een belangrijke rol spelen bij het aanbieden van de leerstof, het leren, oefenen en toetsen van de stof en het volgen van de ontwikkeling van de leerling. Het leren zal zowel individueel, in tweetallen, als in kleinere of grotere groepen plaatsvinden. In verband met de sociale interactie zullen leerlingen in relevante gevallen gestimuleerd worden met medeleerlingen samen te werken. Hierbij wordt aangesloten bij de interesses en de mogelijkheden van de leerling. In de virtuele ruimte zijn leermiddelen en communities beschikbaar die passen bij deze interesses en mogelijkheden. Op deze manier stemmen we het onderwijs af op de leerstijl van de leerling, hetgeen leidt tot betere prestaties. Naast het materiaal van Digischool maken we gebruik van alle digitale leermiddelen die in binnen- en buitenland beschikbaar zijn. Hieronder volgen een aantal voorbeelden:

- de Rekentuin en de Taalzee, online adaptief oefen- en volgsystemen ontwikkeld door de Universiteit van Amsterdam
- de rijke verzameling leermateriaal van de Khan Academy¹⁰ uit de VS met inmiddels meer dan 3.000 topics voor rekenen en wiskunde
- afleveringen van “Andere Tijden”, en “In Europa” voor geschiedenis
- reisprogramma's voor aardrijkskunde
- documentaires voor biologie
- vrije encyclopedie als Wikipedia¹¹ over ontelbare onderwerpen met daaraan gekoppeld vele interessante links.

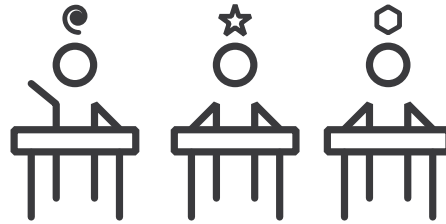
Er zal veel minder sequentieel gewerkt worden in vergelijking met vroeger. De leerling leert de vakken niet op traditionele wijze volgens een vaststaande basisvolgorde, maar volgt zijn of haar eigen leerweg uitgaande van eigen interesses en mogelijkheden. Ook hier is de rol van de leerkracht als coach essentieel: hij begeleidt en stimuleert de leerling, wijst op hiaten en helpt de leerling deze te overwinnen. De uitdaging is dat iedere leerling het maximale uit zichzelf haalt, terwijl dat voor iedere leerling anders zal zijn, zowel inhoudelijk als qua niveau. Uiteindelijk zal dit ertoe leiden dat alle kinderen voldoen aan de kerndoelen voor primair onderwijs. Dit betekent dat ook iedere leerkracht/werknemer het maximum uit zichzelf zal moeten halen. Dit alles is een gevolg van de steeds sneller stromende maatschappij. Er zullen oplossingen moeten worden gevonden voor problemen die wij nu nog niet kennen. Een deel van de oplossing is dat de leerlingen werken aan opdrachten en projecten. Op die manier kan het leren beter afgestemd worden op de belangstelling en de kwaliteiten van de individuele leerling en wordt hij/zij zich

¹⁰Khan Academie:
www.khanacademy.org
en www.khanacademie.nl

¹¹Wikipedia Nederland:
nl.wikipedia.org

meer bewust dat bepaalde kennis en vaardigheden vereist zijn en is hij/zij impliciet bezig die kennis of vaardigheden te verwerven. Hoewel er een bepaalde basis nodig is die de leerling in ieder geval moet verwerven, is het geen “one size fits all” benadering en zal iedere leerling een unieke set competenties vergaren op basis van de eigen talenten en interesses.

Elk talent wordt gekend

Er worden geen minimale eisen geformuleerd ten aanzien van kennis en vaardigheden die de leerling aan het eind van ieder schooljaar dient te beheersen. Er is een basisvertrouwen in de richting van de leerlingen, leraren en ouders dat er via deze aanpak (meer dan) voldoende competenties worden opgedaan. Ten aanzien van het aanbod komt er op basis van de ervaringen in de praktijk een set van “best practices” beschikbaar, die toegankelijk zijn voor iedereen, zowel binnen als buiten de school. De ervaringen worden door leraren, ouders en leerlingen gewaardeerd en vastgelegd en met ict eenvoudig toegankelijk gemaakt. Sport, lichamelijke oefening, gezond en bewust leven, bewustzijn van de relevante maatschappelijke thema’s, kunst en creativiteit, zijn belangrijke componenten bij projecten binnen de school.

Community

Onder de community verstaan we de groep: leerlingen, leerkrachten, ouders en de omgeving, die een relatie heeft met de school. De community functioneert op basis van open source: leden kunnen zowel bijdragen aan als gebruik maken van de producten en diensten van ons onderwijs. In de virtuele component is er door het gebruik van technologie vanzelfsprekend veel contact met de buitenwereld. Maar ook in de fysieke school maken bijvoorbeeld zakelijke activiteiten en hobby’s van ouders deel uit van de activiteiten en projecten op school. Minimaal twee keer per jaar wordt een ouder aan een project gekoppeld waarbij een dergelijke activiteit een rol speelt. Men kan er een verhaal over komen vertellen, een project van leerlingen daarover begeleiden of met een groepje leerlingen buiten de school een bezoek brengen zodat zij die activiteit “live” kunnen zien. Het kan ook zo zijn dat het een vaardigheid of competentie betreft waarbij die ouder een coachende rol speelt. Deze opdrachten en projecten worden zo georganiseerd dat niet alleen leerlingen kunnen deelnemen die daarbij feitelijk aanwezig zijn, maar ze worden ook vastgelegd zodat anderen op een later moment (delen) ervan kunnen meemaken. Specifieke presentaties kunnen met behulp van leerlingen, coaches of ouders op

video worden vastgelegd, gemonteerd en als YouTube film geupload. Commentaren en waarderingen kunnen eveneens worden vastgelegd en toegankelijk gemaakt. Op deze manier kunnen leden van de community op een later moment van het complete pakket gebruik maken.

Iedere school heeft binnen het sociale netwerk van Facebook een besloten sociale vriendengroep waar ouders en leerkrachten onderling contact kunnen hebben. Iedere leerling heeft een eigen account binnen de ELO van de school. De ELO is het centrale punt voor het leren. Een deel wordt ingevuld door de leerling zelf: planning van activiteiten, uitgevoerde activiteiten, zelfreflectie en bewaren van resultaten. Verder wordt de ELO ingevuld door de coaches: feitelijke informatie, suggesties en feedback. Mogelijk krijgen ook de ouders toegang tot (delen van) de ELO.

Wat maakt deze “onderwijsvorm” aantrekkelijk?

De virtuele afdeling van de school biedt de leerlingen toegang tot alle leermiddelen die in binnen- en buitenland beschikbaar zijn, ook tot het reguliere curriculum van de basisschool. In dit grote aanbod zijn alternatieve leermiddelen voor diverse leerstijlen van leerlingen beschikbaar: iedere leerling kan zowel op school als thuis leren volgens zijn of haar eigen leerstijl en behoefte. Aangestuurd door de coach op school en door de ouders thuis met online ondersteuning van een coach op afstand, kan de leerling het eigen leerproces sturen en vormgeven. Vervanging bij ziekte of afwezigheid van de leerkrachten is niet langer noodzakelijk. Leerlingen kunnen via de virtuele afdeling binnen of buiten de school hun dagelijkse werkzaamheden onder begeleiding voortzetten, zonder dat een vervanger voor de leerkracht ingehuurd hoeft te worden. Buitenschoolse opvang vervalt, omdat het onderdeel van het dagelijkse leren is geworden. Door de kindgerichtheid van het aanbod is de school op meer momenten inzetbaar en kan beter worden aangesloten bij het bioritme van het kind. Remediërend materiaal is centraal beschikbaar voor iedere leerling. Leerlingen kunnen begeleid worden door een interne begeleider op afstand die met behulp van het materiaal dat via de virtuele school beschikbaar is, een coachende en spiegelende rol vervult. De ervaringen op de school inclusief het aanbod en de reacties erop, zijn open voor de buitenwereld via de online community. Dat houdt in dat men elders ook gebruik kan maken van de ervaringen en de onderwijsproducten, zowel op schoolniveau als op individueel niveau. Tegelijkertijd is het ook een platform waar die buitenwereld gevraagd of ongevraagd adviezen kan geven of materiaal

kan aandragen dat binnen de school gebruikt kan worden. Op deze manier ontstaat er een sterke vermenigvuldiging van positieve ervaringen, die elders benut kunnen worden, hetzij vanuit de totale filosofie of voor bepaalde onderdelen. Gehoopt wordt dat de ervaringen die daarbij worden opgedaan vervolgens ook weer worden gedeeld. De school brengt meer verbinding tot stand tussen ouders, kind en de schoolomgeving en ook tussen activiteiten binnen en buiten de school. Leerlingen, coaches en ouders krijgen eenvoudiger toegang tot internationale lerende netwerken. Er is geen onderscheid meer tussen opvang en onderwijs. Er zal meer diversiteit zijn in het dagprogramma en er zijn meer mogelijkheden om aan te sluiten bij het natuurlijke leren van kinderen. Er wordt gezocht naar plaatsen van vestiging nabij de werkomgeving, bijvoorbeeld bij kantoren.

Rooster en schooltijden

Belangrijk is dat ouders, kind en school zoeken naar de optimale inrichting van de tijd die beschikbaar is voor de ontwikkeling van kinderen. Op dit moment wordt gedacht aan onderstaande structuur. Iedere week wordt een basisrooster voor de daaropvolgende week gepubliceerd met de dagelijkse activiteiten. Dit basisrooster is via internet ook beschikbaar voor ouders. Het basisrooster kent de volgende centrale tijdstippen: 8.15 uur, 9.15 uur, 10.15 uur, 11.15 uur, 15 uur, 16 uur, 17 uur en 18 uur. In principe vinden alleen tussen 11.15 uur en 15 uur de activiteiten plaats die in een grote groep worden gedaan. Naast de lunch kan dat bijvoorbeeld een presentatie of les van een ouder zijn, een voorstelling, sport, bezoek buitenschool of het kijken naar een film of een voorstelling en daarover napraten. Voor 11.15 uur en na 15 uur vinden in principe alleen de activiteiten plaats die individueel of in kleinere groepen plaatsvinden. Ouders kunnen zelf kiezen op welke van de 4 tijdstippen tussen 8.15 uur en 11.15 uur zij hun kind op een bepaalde dag brengen en op welk tijdstip tussen 15 uur en 18 uur ze hun kind halen. Belangrijk is dat ze vooraf in het rooster hebben aangegeven welke tijdstippen ze die week gekozen hebben en dat ze zich aan die tijdstippen houden. Zoals tegenwoordig ook bij veel bedrijven, gaat het niet primair om de fysieke aanwezigheid, maar om de output. Zo is het ook op deze school: leren kan ook buiten het schoolgebouw plaatsvinden. Het leren blijft niet beperkt tot de fysieke aanwezigheid op school, maar is een min of meer permanente staat, ook als men buiten school is of "op vakantie". Ook bij ziekte is het mogelijk (ervan) te leren, zowel voor de leerling zelf als voor anderen. Vakanties kunnen door de ouders van de kinderen vrij opgenomen worden, maximaal 16 weken per jaar en niet langer dan 4 weken aaneengesloten.

Met steun van de school kan de leerling leren van de ervaringen die hij opdoet tijdens een vakantie. Dit geldt niet alleen voor de betrokken leerling, maar ook voor andere leerlingen. Vakanties moeten ruim van te voren aangekondigd worden en per vakantieperiode krijgen ouders en kind opdrachten mee welke (leer-)activiteiten moeten worden uitgevoerd. Via de ELO kunnen de leeractiviteiten door de coach gevolgd en begeleid worden. Gedurende de vakantieperiode zal er minimaal één keer

per week contact zijn tussen ouders en coach over de voortgang. Bij terugkomst presenteert de leerling een “digitaal verslag” aan een groep andere leerlingen naar aanleiding van de opdracht die hij ontvangen heeft. Het verslag moet aan bepaalde eisen voldoen. Bijvoorbeeld een geografische component (via Google Earth), bepaalde wetenswaardigheden (ondersteund met digitale foto’s) en een hoeveelheid relevante links. Deze presentaties staan ook ter beschikking van de community.

Hard- en software

De tablet waarover de leerlingen beschikken kan ook buiten school gebruikt worden. Buiten de school en buiten schooltijden heeft de leerling met de tablet toegang tot de ELO en daarmee tot leeractiviteiten. Via de ELO kunnen de ouders zien met welke opdrachten hun kind bezig is. Leerlingen maken digitale presentaties van speciale activiteiten (bezoeken buiten de school, presentaties van ouders, een interne of externe voorstelling). De school beschikt over camera’s en andere hard- en software voor digitale verslaglegging. Op internet zijn veel tools (en komen er steeds meer bij) die hetzij individueel hetzij collectief gebruikt kunnen worden. Noodzakelijke kennis en kunde die nodig is alvorens de leerlingen ermee aan de slag kunnen, kan gezocht worden binnen de aan de school verbonden community. Via de community wordt een overzicht van deze tools bijgehouden, inclusief ervaringen en de namen van degenen die bereid zijn een ondersteunende rol te spelen. Dit geldt overigens ook voor niet digitale componenten die voor de leerlingen van belang zijn.

Samenwerking tussen ouders, kind en de school

De aanpak van deze school vraagt meer inzet van de ouders. Ouders zijn lid van de community, zijn mede verantwoordelijk en hebben een inspanningsverplichting. Er zijn kosten en baten, rechten en plichten. Iedere school richt daarbij zijn eigen balans in. Als zij daarin verzaken, zijn ze net als alle communityleden daarop aan te spreken. Als dat verzaken komt doordat men wel wil, maar qua beschikbare tijd of vaardigheden tekort schiet, dan wordt getracht met behulp van anderen daarin te compenseren. Ouders gaan dus akkoord met deze inspanningsverplichting. Bij onwil en/of aanhoudelijk negeren van de afgesproken regels en taken volgt overleg over de verbintenis met de school. Deze schoolvorm vraagt om andere (ook financiële) inspanningen van de ouders. Voor ouders die deze inspanningen niet kunnen opbrengen is financiële steun beschikbaar. Hierbij zorgen wij ervoor dat in iedere groep een minimum aantal van deze leerlingen aanwezig is. Het zal duidelijk zijn dat deze school geen vorm kent waar van te voren alle activiteiten vast staan en op welke momenten welke doelen per leerling worden bereikt. Het is dus voor een deel ook een “journey into the unknown”, mede omdat ook de komende jaren de mogelijkheden van die virtuele wereld verder worden uitgebreid. Het is ook een schoolvorm met veel vertrouwen in de leraren/coaches, ouders en in de eerste plaats in de leerlingen zelf. Zij zullen op een, voor alle betrokkenen enthousiasmerende wijze bezig zijn met zich goed voor te bereiden op de toekomst.

3

Bestuur en organisatie

Belangrijke waarden en inzichten

Bij het realiseren van onze ambitie hanteren wij de volgende uitgangspunten. Binnen het Nederlandse onderwijsstelsel bieden wij onderwijs en opvang die de volwassenen van straks optimaal helpen om een goed mondiaal burger te zijn. Het is belangrijk dat kinderen, ouders, school en omgeving direct betrokken zijn bij de ontwikkeling van het kind. Zij zijn samen “eigenaar”. De inrichting van bestuur en organisatie is even zo “open source” als de inrichting van het onderwijs. Slechts daar waar de persoon in het geding komt, is er een beperking.

In veel onderwijsorganisaties staat “het kind centraal”. Wij gaan een stap verder en vinden in de ontwikkeling van ieder kind ons primaire uitgangspunt ook met betrekking tot bestuur en organisatie.

De (in)richting van het bestuur

In Nederland kennen we scholen van richting. De meest bekende zijn de katholieke, de protestants christelijke, de evangelische, de islamitische en de algemeen bijzondere scholen. Onze school staat open voor ieder kind en is daarmee een algemeen bijzondere school. Het is echter niet de school van vandaag, maar de school voor morgen. De inrichting van het bestuur wordt gewaarborgd in de coöperatieve vereniging (CV). Alle ouders zijn lid van deze CV en samen vormen zij het bestuur. Het bestuur heeft als belangrijke taken:

- ervoor zorgen dat voldaan wordt aan de eisen gesteld aan het verzorgen van opvang en onderwijs;
- inspireren en ruimte bieden voor de ontplooiing van mensen;
- het bewaken van de opbrengsten van de organisatie.

In de CV heeft de community een rol, fysiek en virtueel. Zij geeft het beleid van de CV vorm en inhoud en zij geeft een sterke impuls aan de ontwikkeling van deze wijze van besturen en organiseren.

Controle op de opbrengsten

Wij volgen de brede ontwikkeling van het kind van nabij. Dit doen wij door het kind het meest passende leermiddel aan te bieden. In combinatie met vakbekwame medewerkers, die de kwaliteit hebben om een leerling in zijn of haar ontwikkeling te volgen, ontstaat een optimale voorwaarde voor de ontwikkeling van kinderen. Het kind is altijd bezig om het volgende stapje te zetten. Wat de leerling nu kan, bepaalt wat hij of zij daarna doet. Controle op opbrengsten (met name de brede ontwikkeling van het kind) kan via de ELO op individueel en op groepsniveau worden ingericht.

Vanzelfsprekend delen wij deze resultaten ook met de Inspectie voor het Onderwijs. In samenwerking met universiteiten en hogescholen worden onze resultaten gemeten, geanalyseerd, bekritiseerd en vastgesteld. Hierdoor wordt doorontwikkeld op basis van feiten.

De financiële huishouding

We zullen te maken krijgen met verschillende financieringsstromen vanuit de Rijksoverheid, vanuit de lokale overheid, van ouders en mogelijk van anderen. Wij verwachten dat ook bedrijven interesse zullen hebben in deze vorm van onderwijs. De financiële huishouding bestaat daardoor uit een aantal onderdelen. Dit is noodzakelijk om de gevraagde verantwoording aan de verschillende financiers te kunnen afleggen. In de financiering van het onderwijs organiseren wij tevens de financiën rondom het kind. Een kind zal over de middelen moeten beschikken om het talent te ontwikkelen. Dit vraagt om flexibiliteit en creativiteit. Deze manier van kijken naar financiering van het primaire proces levert in elk geval veel meer ruimte voor keuzes dan het simpele ja/nee dat in het huidige financieringsstelsel toegepast wordt en leidt tot standaardisering van de input van schoolbesturen en dus tot standaardisering van de input van scholen.

De personele huishouding

We weten uit ervaringen in het land, dat deze vorm van organiseren andere eisen stelt aan het functiebouwwerk. Dit zal verticaler en breder zijn. Het doel is een maximum aan leerontwikkeling rondom een kind te organiseren bij een minimum aan management. In de beweging “Continuous improvement” die op enkele scholen in Nederland wordt toegepast, wordt met dit principe inmiddels ervaring opgedaan. Onderzoek toont aan dat uitdagende werkvormen in combinatie met eigenaarschap tot een managementonafhankelijk proces van ontwikkeling leiden.

De arbeidsverhoudingen worden zoveel mogelijk volgens de CAO Primair onderwijs uitgevoerd. In goed overleg met de vakorganisaties, die wij vanaf de start zullen uitnodigen om inbreng te hebben in dit open source traject, worden daar waar nodig passende antwoorden gevonden. In de personele huishouding zullen we te maken krijgen met de “virtuele” werknemer. Een leerkracht in Canada bijvoorbeeld zou via Skype of ICal tijdelijk les kunnen geven aan een of meer kinderen.

De juridische huishouding

De CV zal voldoen aan de eisen die de wet aan het geven van opvang en onderwijs in Nederland stelt. We verwachten situaties aan te treffen waarin de wet thans niet voorziet. Hoe lesbekwaam is een virtuele leerkracht? Moet deze een bevoegdheid kunnen overleggen? Hoe regelen we de aansprakelijkheid voor werknemers in deze situatie? Wij zullen er voortdurend aan werken om structurele oplossingen te vinden

voor de zaken die wij ontmoeten. Vanaf het begin zal vanuit de open source instelling worden gehandeld. Veel van de communicatie zal via het internet lopen.

Op onze website – www.o4nt.nl – presenteren wij ons Manifest en nodigen we iedereen uit deel te nemen. Een compacte backoffice wordt georganiseerd om het proces op gang te brengen. Wij verwachten per 1 juni 2013 feitelijk te starten in 3 gemeenten in Nederland. Per 1 augustus 2013 zullen de scholen open zijn. De plaatsen van vestiging zijn afhankelijk van het voldoende aanbod van leerlingen van 4 tot 6 jaar en de medewerking van de gemeenten. De backoffice zal zorg dragen voor de praktische ondersteuning ten behoeve van de diverse onderdelen: het bestuur (de CV), de scholen, de communities, het onderhoud van de website, de communicatie (netwerken), het inrichten van een databank met open source materialen en leermiddelen, het inrichten van de juridische omgeving (statuten e.d.), het inrichten van de controleomgeving (regie- en verantwoordingsinformatie), het inrichten van de financiële omgeving (planning- en control-cyclus), het inrichten van de personele omgeving (Payrol en HR(t)M) en het leggen van verbinding met overheden, wetenschap en onderzoek.